

Житие на свети Пимен Зографски

Свети Пимен бил родом от град Средец, сега София, в България. Родителите му нямаха деца и често се молеха прилежно на пресвета Богородица да им даде чедо, като обещаваха да го посветят на Бога. Една нощ, вече в напреднали години, майка му стоеше пред иконата на пресвета Богородица, молеше се за това и плачеше. След като се умори, седна и задряма в лек сън. И ето, при нея дойде една жена, облечена в бели царски дрехи, а подире ѝ вървяха множество монаси, които паднаха на колене и я молеха да изпълни желанието на тази жена, защото тя е дала обет да подари за служба на Бога роденото от нея и да бъде монах като тях. След това прилежно моление монасите станаха и запяха чудна песен на пресвета Богородица, а тя пристъпи към седящата майка, положи ръката си върху нея и каза: "Не плачи, о жено! Ето, по благодатта на моя Син, Господ Иисус Христос, ти ще родиш син на тези си години!" Като рече това, веднага стана невидима заедно с целия монашески сонм, а тя се събуди, стана и благодари на Бога и на пресвета Богородица. Сутринта съобщи на мъжа си това видение, а той като добър Христов раб прибягна до църквата "Свети Великомъченик Георги" и разказа на своя духовен отец, иконописеца Тома, за видението на своята жена.

Една година след това видение майката роди в деня на светите апостоли Петър и Павел. След осем дни кръстиха новородения младенец и го нарекоха Павел, защото баща му се наричаше Петър. На рождения му ден бащата сложи трапеза в чест на светите апостоли, като покани всички бедни и нещастни в града и им раздаде половината от своето имущество. А младенецът растеше и се възпитаваше в дома на своите родители в благочестие и чистота. Като стана на двадесет години, баща му си отиде при Господа, а майка му, за да изпълни своя обет, го предаде на духовния си отец иконописеца Тома, който служеше при църквата "Свети Великомъченик Георги", да го научи на писмо и на страх Божий, за да служи на Бога с праведност и монашеска чистота.

При този духовен отец той остана шест години, като се научи на писане, четене, пеене и иконопис, неотлъчно беше с него и се поучаваше на словото Божие и на монашеско житие. Но в късо време духовният му отец тежко се разболя и умря в дълбока старост, като обеща на светия юноша, че след 40 дни, когато застане пред страшния престол на Владиката Христа и получи Неговата милост, ще му се яви. А той през тези дни да пребъдва в молитва и пост.

И наистина, на четиридесетия ден от смъртта му, когато светият юноша пребъдваше в обичайната си молитва насаме, внезапно го осия небесна светлина, след което му се яви неговият духовен отец Тома със светъл венец в ръцете и му рече:

- Радвай се, чедо мое Павле, че по молитвите на нашите атонски свети отци и по ходатайството на покровителката на атонската Света Гора, пресвета Богородица минах безпрепятствено въздушните митарства и заставах пред престола на Господа Иисуса Христа, Който ми даде този венец и ме прати при тебе да ти кажа, че ако искаш и ти да бъдеш увенчан с такъв венец, трябва да опазиш всичко, което съм ти говорил, когато бях с тебе! Да не отстъпваш от заповедите на Господа Бога, Иисуса Христа и да изпълниш обета на твоите родители, защото ти се роди по обещанието и ходатайството на пречистата Владичица Богородица и по молитвите на нашите атонски преподобни отци. А твоите родители, които живяха благочестиво и се преставиха при Господа, изпълнени с духовна християнска радост, сега се веселят заедно с всички светци в Небесното Царство и се молят за тебе, да бъдеш и ти там, където са те.

Това като каза, стана невидим. А светият юноша падна ничком да благодари със сълзи на Бога и пречистата Дева Богородица, задето го сподобиха да види своя духовен отец след смъртта му и да получи от него известие за своите родители.

След това видение светият юноша започнал да мисли, как да се избави от тоя суетен свят и често молеше пречистата Майка Божия да оправи пътя му. Веднъж стоеше на клироса и пееше и чу Евангелието на Кръстопоклонна неделя: *"Който иска да върви след Мене, нека се отрече от себе си, да вземе кръста си и Ме последва"*. Размисляйки над тези думи, като се завърна у дома си след божествената литургия, раздаде на бедните цялото си имущество, падна ничком пред иконата на пресвета Богородица и много нощи се моли с плач тя да оправи пътя му и да му посочи мястото, където би могъл да се спаси. Така след много дни в пост и молитва, една нощ пак му се яви духовният му отец и му каза:

- Радвай се, чедо Павле! Защо така скърбиш? Не знаеш ли и не помниш ли, което съм ти говорил, че място за спасение е жребият на Божията Майка, атонската Света Гора? Иди там, и ще намериш спасение за душата си! Ето сега мнозина благочестиви християни се готвят да отидат там на поклонение. Тръгни с тях, след като раздадеш на бедните всичко, което ти е останало от твоето имущество, та по такъв начин безпрепятствено да поработиш на Господа и да получиш великата награда и милост от Подвигоположника Христа Бога!

След тези думи духовният му отец го благослови и стана невидим. Той стана като от сън, с радост направи всичко, което му заповяда: причасти се с пречистите Тяло и Кръв на Господа Иисуса Христа и хвана пътя с други благочестиви хора за атонската Света Гора. Като пристигна там и обиколи всички манастири, остана в Зографския манастир между сродните свои братя българи. Игуменът на тази обител Спиридон, човек благочестив и изпълнен с Дух Свети, видя почиващата в него заря на божествения Дух, защото беше много смирен и кротък, и го връчи на един духовен подвижник, който живееше извън манастира, да го научи на монашески живот и подвиг, защото беше много млад и не беше възможно да живее в общежитието. Когато стана на възраст, тогава игуменът го прие в манастира и го пострига в монашество, като му даде името Пимен, с което предсказа, че ще бъде пастир на много Христови овце.

Свети Пимен премина с безропотно смирение и отсичане на собствената воля всички послушания в манастира, денонощно се молеше на Бога, пръв беше на общата молитва и последен излизаше от църквата с ум, вгълбен в Бога. Заради това братята много го обикнаха и го наричаха "младият старец". Обаче не можа да избегне и дяволското изкушение. Братята, които служеха заедно с него в трапезарията, започнаха да му завиждат за неговата добродетел и постоянно му правеха пакости: ругаеха го, наливаха вода на главата му, удряха му плесници, плюеха го в лицето. А той търпеше всичко това заради Господа, Който е претърпял заради нас побоища, плесници, заплувания и кръст. И колкото той с кротост и

смирение просеше прошка от тях, толкова повече те му правеха пакости. Веднъж, за да не отиде на църква, взеха всичките му дрехи с расото и ги хвърлиха в огъня. А той помоли за прошка, после се помоли на Бога и веднага огънят угасна и дрехите му останаха невредими. Като видяха това чудо, неговите братя съслужители, паднаха пред него с молба за прошка и вече не му правеха пакости, а го почитаха като отци се разкайваха за всичко сторено дотогава. А той не само им прощаваше, но сам искаше прошка от тях.

Игуменът, като виждаше свети Пимена, как безропотно служи и изпълнява всички послушания, самоотвержено, със смирение и подчинение, го постави за четец в църквата. А по-късно, когато стигна тридесетгодишна възраст по молбата на игумена и братството беше ръкоположен за дякон и свещеник (против волята му) от Божия архиерей Памфилий, българин от Воденската епархия, който беше посетил Света Гора и се намираше в Зографския манастир. Свещенодействаше непорочно и винаги проливаше сълзи, като се мислеше недостоен за такова високо служение.

Веднъж, когато той беше чреден и по манастирския обичай благославяше хляба, внезапно хлебарят бе обзет от демон, падна на земята, запени се и викаше:

- Няма да изляза от тебе, защото престъпваш Божиите заповеди и не живееш според своя обет!

Светецът, без да се уплаши, както си правеше каждението, помоли се на Бога и изгони демона от монаха. Като видяха това чудо, братята прославиха Бога, Който и в тяхно време въздига Свои угодници за прослава на Своето име и за укрепване на немощните. Затова не само братята на Зографския манастир, но и от цялата Света Гора идваха при него за съвет и наставление.

Случи се веднъж светецът да бъде на жътва заедно с други братя. И ето че змия ухапа един монах по крака, от което кракът му се поду, и той не можеше да ходи. Братята дойдоха при светеца, като техен иконом и му съобщиха това. А той, като дойде на мястото, дето лежеше братът, най-напред се помоли на Бога, после поучи ухапаният от змията брат, че това му се случило по Божие допущение, задето се отклонявал от послушанието си и предизвиквал ропот веред братята, тогава направи калчица от земята, помаза ухапаното място и монахът веднага стана здрав.

Освен службата в църква, игуменът и братята му бяха възложили и манастирското икономство, което изпълняваше не без труд, а твърде често сам носеше дърва, сам приготвяваше яденето за братята, сам помагаше на немощните, а не преставаше и да рисува икони на светците, на чийто живот гледайки според апостола, се стремеше да достигне тяхната добродетел и да подражава делото на своя свят духовен отец Тома. Така изпълняваше своето послушание, щото от всички беше обичан и почитан - не само от своите си братя, но и от монасите на цялата Света Гора. Поради това постоянно настояваше пред игумена да го освободи от икономството, за да се посели някъде на пусто място, та по такъв начин да избегне човешката почит.

Виждайки неговото богоугодно стремление, игуменът му даде благословението си. Така той излезе от манастира и се посели на пусто място недалеч от така наречения "стар манастир". Там си направи дървена къщица, покри я с листа и започна да се подвизава насаме, като прекарваше много дни в пост, стоеше на колене и проливаше сълзи в молитва към Бога и светеца. Веднъж като се завърна от пещерата и дойде в къщицката си, намери двама братя, които бяха дошли от манастира при него за наставление. Когато искаха да се върнат, внезапно ги окръжи голям пламък. Като видя голямата опасност, че всички те и къщицката му ще изгорят, коленичи, вдигна ръце към небето, помоли се на Бога и веднага падна голям дъжд, който угаси пламъка.

Свети Пимен рядко идваше в манастира - само да се причасти с пречистите Христови Тайни. А когато настъпваше Великият пост, отиваше в манастира, причащаваше се със светите Тайни, прощаваше се с всички братя и така отиваше в своята пустиня. Връщаше се чак на Великата събота, за да отпразнува заедно с братята светлото Христово Възкресение, и като се причастеше със свети Христови Тайни и общата братска трапеза, отиваше си. В другите дни храната му беше кестени и див зеленчук.

Така светецът се подвизава петнадесет години в своята къщица и в пещерата на свети Козма. Идваха при него от цялата Света Гора желаещи да останат при него. Но той ги връщаше с увещание, че няма воля Божия за това, а всеки да се върне в своя манастир, и, ако иска да се спаси, нека се подчинява на игумена, като на Христа, да изпълнява послушанието си безпрекословно, като и сам отсича своята воля, и да спазва клетвата, която е дал, когато бил постриган в монашество пред светото Евангелие и пред престола на Бога Всевишни. В края на всеки свой съвет той имаше обичая да каже при сбогуването:

- Чедо, потруди се малко в този живот и не напразно ще отиде твоят труд!

Когато преподобният стана на 55 години и наближи манастирският храмов празник Гергьовден, той отиде в пещерата на свети Козма и там прекара в бдение, стойки цяла нощ на крака. На разсъмване сутринта изпадна в унес и видя градове и села и много овци, които нямат пастир. И ето, приближи се до него един светло облечен войник, който държеше в ръцете си пастирски жезъл, и му рече:

- Виждаш ли тези градове и села и овци?

Той отговори:

- Виждам!

Онзи продължи:

- Всички те нямат пастир и ще погинат. Затова ме прати Господ Бог Вседържител да ти кажа, че ти ще им бъдеш пастир. Вземи този жезъл и побързай да им помогнеш! Аз пък ще бъда с тебе и не се бой!

Преподобният рече:

- Кой си ти?

Оня отговори:

- Аз съм Божият раб Георги, покровителят и застъпникът на този манастир!

Като рече това, той си отиде. Преподобният дойде на себе си, седна и размишляваше, какво значи това видение. В това негово продължително недоумение от манастира дойде ученикът му монах Памфилий и му донесе коливо, а той седна и яде, без да каже нищо - само мълчеше и размишляваше за видението. Ученикът му рече:

- Отче, защо така мълчиш и седиш вгльбен в себе си?

Свети Пимен му отговори:

- Чедо, недоумявам, какво да ти кажа. На себе си ли бях или на сън, но се молех и видях видение: градове и села и много овци, които нямат пастир. И ето, застава пред мене покровителят на нашия манастир с пастирски жезъл в ръцете, облечен в светла войнишка дреха, и ми рече: "Виждаш ли тия градове и села и овци, които нямат пастир?" Казах, че виждам. Тогава той ми рече: "Всички те ще погинат. Затова ме изпрати Господ Бог Вседържител Иисус Христос да ти кажа, че ти ще им бъдеш пастир." И ми даде жезъла, който държеше в ръката си, и ми рече: "Побързай, помогни им! Аз ще бъда с тебе, не бой се!" Това, като рече, отиде си. Аз дойдох на себе си и размишлявам: Къде иска да ме прати

Бог? Защото не знам, кои са тия градове и села, а и свети Георги не попитах. Помоли се на Бога и ти, чедо, да ми открие видението!

След като рече това, ученикът си отиде в манастира.

Преподобният започна прилежно да моли Бога и свети великомъченик Георги за това. Един ден по време на молитва пак му се яви свети Георги, както по-рано светло облечен и му рече:

- Защо недоумяваш и се бавиш? Градовете и селата са твоето отечество с околностите, а жителите им са овцете без пастир. Прочее, иди и ги утвърди в Христовата вяра, обнови църквите им и съгради манастири! Ето, Бог вложи в сърцето на султана благоразположение да даде на християните свобода да си градят църкви!

Това като рече, стана невидим. Свети Пимен стана, помоли се, отиде в манастира и изповяда всичко това на един прозорлив старец, който му каза, че всичко му е открил Бог:

- Затова не се бави! Вземи благословение от светите наши отци, помоли се на Бога и на светия Негов раб, храбреца великомъченик Георги, поклони се на неговия чудотворен образ и отивай!

Той направи тъй, както му рече прозорливицят старец: взе благословение от игумена и хвана пътя заедно с един свой ученик Памфилий. Манастирските братя го изпратиха до границите на манастира, разцелуваха се, благословиха се и се завърнаха с плач, задето се разделяха със светия отец.

Като пристигна в своето отечество, той започна да говори на християните словото Божие, да ги утвърждава в Христовата вяра и навсякъде да строи църкви: защото, както му рече великомъченик Георги, получи се заповед от султана, християните в ония краища безпрепятствено да си строят църкви. Християните като овци без пастир с хиляди идваха при него като при свой пастир, носеха своите болни и обзети от нечисти духове и оздравяваха само с възлагане на неговите ръце. Обиколи целия софийски край, съгради в градовете и селата 300 църкви и обнови 15 манастира, сред които и Черепишкия манастир на река Искър, и събра много манастирски братя, постави им игумен и всичко нареди по образа на Зографския общежителен манастир.

Името му се разнесе навсякъде заради многото чудеса, които вършеше. Затова идваха при него от околните краища Видин и Доростол (Слистра) да чуят словото Божие и да излекуват своите болни. И го молеха да посети и техните градове и села и да утвърди християните в Христовата вяра, защото мнозина бяха забравили да почитат истинския Бог и се бяха предали на суеверие, а други се отричаха от Христа и приемаха учение, противно на християнството.

Като чу това, преподобният напътства братята със словото Божие, тръгна и обходи всички села, утвърждаваше християните със слово, лекуваше недъгавите и болните им, зидаше църквите им и така стигна в Суходолския манастир, който беше разорен. Той го обнови, събра братство, постави им игумен, даде им общежитиен устав и им заповяда да не отстъпват от светоотеческите правила, редовно да изпълняват службите, а можещите да не се леният да утвърждават във вярата Христовото стадо, защото те са солта на земята и ще отговарят на Страшния съд Христов за всяка погинала душа.

Оттук премина чак в Доростолския край. Жителите като чуха, че е дошъл в тяхната страна, се стичаха при него от всички села и носеха своите недъгави за изцеление, които преподобният лекуваше с докосване на своите ръце и ги утвърждаваше в Христовата вяра със словото Божие. Когато беше в село Червена вода, родители донесоха своя единороден син слепороден и го молеха да се помоли за него да прогледа. Той вдигна очи към небето, заплака, на колене се помоли Богу и като стана, направи калчица, помаза очите на слепия и той веднага прогледа. Слепият повече не пожела да се върне при родителите си, но помоли

преподобния да го постриже в монашество и да го облече в монашески дрехи. Свети Пимен склони на неговата молба, пострига го и той тръгна след него.

Когато беше все още в оня край, му се яви свети великомъченик Георги и му рече, че е дошло времето да отиде при Господа, затова нека побърза да се завърне в Черепишкия манастир, защото Богу е угодно там да почине от своите трудове. След това видение той тръгна по същия път, по който беше дошъл, като продължаваше да проповядва и да утвърждава християните в Христовата вяра. Пристигна в Суходолския манастир, събра всичките братя, настави ги със словото Божие и им каза, че му е дошло времето да си отиде от този живот, но те да пребъдват, в което са призвани и да не престъпват клетвата, която са дали пред Бога, когато са приемали ангелския монашески образ. Като ги настави по такъв начин, причасти се със светите Тайни и тръгна на път. А братята с плач и ридание се разделиха със светия свой отец, защото не ще го видят вече и не ще се наслаждават на неговите хубави слова.

Като пристигна в Черепишкия манастир, тежко се разболя и узна, че е дошло времето му да отиде при Господа. Затова свика цялото братство и го поучи със словото Божие, причасти се със светите Тайни и предаде духа си на Бога. Лицето му се просвети и блесна като слънце.

Вестта за смъртта на преподобния се разнесе навсякъде и от всички околни краища християните се стекоха при мощите му, за да се благословят от него и да целунат своя добър пастир и наставник. Подир всенощно бдение и божествена литургия братята извършиха надгробно опело и го погребяха във от църквата, както той им беше заповядал, на 3 ноември 1610 г. от Христа; в този ден да го предадат на гроба му беше казал свети великомъченик Георги; на този ден се празнува неговата памет. От гроба му болни се изцеряваха, обзети от нечисти духове се освобождаваха и ставаха много други различни чудеса.

Това написах в Черепишкия манастир аз, ученикът на преподобния отец Пимен, грешният монах Памфилий, бидейки очевидец на неговото житие и на многото негови чудеса*.

По предание след много години Черепишкият манастир бил разорен и опожарен. Затова братята на Суходолския манастир дошли, намерили светите мощи на преподобния Пимен цели и нетлени и ги пренесли в своя манастир**, във Видинска епархия, където лежат и до днес.

* Житието на св. Пимен, което написал неговия ученик Памфилий, се пази днес в библиотеката на Зографския манастир в Света гора.

**Този манастир някога се намирал в пределите на българската Видинска епархия, но сега се намира в Югославия, околия Княжевацка.